

ข่าวจาก หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ
ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2567

คอลัมน์หน้ามองฟ้า เท้าเหยงดิน : ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

ดินและปุ๋ย เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตมีคุณภาพ ที่ผ่านมามากรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดตั้งศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) มาตั้งตั้งแต่ปี 2557 ทำให้ปัจจุบันมี ศดปช.ครบทุกอำเภอใน 77 จังหวัดรวม 882 ศูนย์ มีสมาชิกมากกว่า 17,640 ราย

และมี ศดปช.เครือข่ายเพิ่มขึ้นตามความต้องการของพื้นที่ รวม 1,106 ศูนย์ มีสมาชิก ศดปช.เครือข่าย รวมทั้งสิ้น 33,122 ราย ทำหน้าที่เป็นกลไกในการขยายผลการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องเพื่อลดต้นทุนการผลิตโดยเกษตรกรเพื่อเกษตรกร

โดย ศดปช.ทุกศูนย์เปิดเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยของชุมชน ให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว (Soil test kit) พร้อมให้คำแนะนำการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยเบื้องต้น รวมทั้งให้บริการผสมปุ๋ย จัดหาปุ๋ยคุณภาพดี ในราคาที่เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสมกับปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน และความต้องการของพืช เป็นวิธีการใช้ปุ๋ยแบบแม่นยำเฉพาะพื้นที่ ทำให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมี โดยมีคณะกรรมการ ศดปช. ซึ่งเป็นเกษตรกร บริหารจัดการกิจกรรมภายในศูนย์ร่วมกัน ในขณะที่เจ้าหน้าที่จะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษาแนะนำ

การสนับสนุนความรู้ให้แก่เกษตรกรสมาชิก ศดปช.ในปีที่ผ่านมา ส่งผลให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการ 4 ถูก คือ ถูกสูตร/ชนิด ถูกอัตรา ถูกเวลา และถูกวิธี รวมทั้งมีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้ปุ๋ยแบบผสมผสาน (ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ) ทำให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินไปใช้ในพื้นที่ตนเอง คิดเป็นร้อยละ 46.7 และได้รับผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.5 ลดต้นทุนปุ๋ยเคมีได้เฉลี่ยร้อยละ 10.2 โดยอ้อยสามารถลดต้นทุนได้มากที่สุด ถึงร้อยละ 53.2 รองลงมาคือข้าว ร้อยละ 36.8 ช่วยให้เกษตรกรมีการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์และวัสดุอินทรีย์ 4.3 ล้านตัน ได้แก่ ปุ๋ยคอก 839,809 ตัน ปุ๋ยหมัก 331,162 ตัน ปุ๋ยพืชสด 386,367 ตัน ไก่กบตอซังข้าว 2,738,386 ตัน คิดเป็นธาตุอาหาร N 48,615 ตัน ธาตุอาหาร P 41,616 ตัน และธาตุอาหาร K 56,593 ตัน

เกษตรกรท่านใดสนใจเรียนรู้ด้านการจัดการดินและการใช้ปุ๋ย หรืออยากใช้บริการของ ศดปช.สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอใกล้บ้านท่าน และกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. 0-2955-1515

ปลูกหม่อน..ร้อนแล้ง ระวังเพลี้ยไฟบุกสวน

พินิจเอก ประเสริฐ มาลัย อธิบดีกรมหม่อนไหม แจ้งเตือนเกษตรกรป้องกันต้นหม่อนจากเพลี้ยไฟ เนื่องจากสภาพอากาศในระยะนี้อยู่ในภาวะร้อนแล้ง เอื้อต่อการระบาดของเพลี้ยไฟเข้ามาทำลายต้นหม่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงมีนาคม-พฤษภาคม เป็นช่วงที่มีเพลี้ยไฟระบาดรุนแรงในรอบปี แต่การระบาดจะลดลงในช่วงที่มีฝนตกชุก

“เพลี้ยไฟสามารถขยายพันธุ์ได้ตลอดปี ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย จะมาดูดกินน้ำเลี้ยงจากต้นหม่อน โดยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณไตใบหม่อน โดยเฉพาะใบอ่อนที่ยอดหม่อน ส่งผลให้ใบกร้าน ยอดและใบแคระแกร็น บางครั้งใบจะหงิก ใบม้วนเข้าหากัน ใบที่กร้านสังเกตเห็นไตใบจะมีสีน้ำตาลและใบจะหลุดร่วง”

อธิบดีกรมหม่อนไหมแนะว่า ในระยะนี้ให้เกษตรกรสำรวจแปลงหม่อนอย่างสม่ำเสมอ ไถพรวนดินในแปลงหม่อน เพื่อกำจัดวัชพืชซึ่งเป็นแหล่งขยายพันธุ์และหลบซ่อนของเพลี้ยไฟ

หากพบการระบาดของเพลี้ยไฟ ให้กำจัดโดยการตัดแต่งกิ่งหม่อน ทั้งตัดกลางและตัดต่ำ จะช่วยตัดวงจรชีวิตของเพลี้ยไฟไม่ให้มีที่วางไข่ รวมทั้งใช้กับดักแสงไฟล่อแมลง เพื่อดึงดูดตัวเต็มวัยเพลี้ยไฟให้มาติดในกับดัก หรือใช้น้ำฉีดพ่นบริเวณไตใบ เพื่อให้ตัวอ่อนหล่นออกจากใบ

อาจใช้ใบกะเพราหรือใบโหระพา 1 กิโลกรัม ต้มให้ละเอียด ผสมกับน้ำ 20 ลิตร หมักทิ้งไว้ 1 คืน กรองเอากากออก แล้วนำน้ำหมักไปฉีดพ่นในแปลงหม่อน รวมทั้งอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติในแปลงหม่อน เช่น ตัวง่าลาย เป็นต้น เท่านี้ก็ลดความเสียหายจากเพลี้ยไฟได้

พินิจเอก ประเสริฐ แนะนำเพิ่มเติมว่า ถ้าพบการระบาดรุนแรงมาก จำเป็นต้องใช้สารเคมี ให้ใช้สารเคมีฉีดพ่น ได้แก่ ไดเมทโธเอท ในอัตรา 30-40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร แต่เนื่องจากสารเคมีประเภทนี้มีพิษตกค้างในใบหม่อนนานไม่น้อยกว่า 20 วัน จึงควรเก็บใบหม่อนไปเลี้ยงไหม หลังพ่นสารเคมีไปแล้ว 30-35 วัน

คอลัมน์โลกการค้า : วงการค้ายาสูบปัญหาหนัก...อาชีพชาวไร่กำลังสูญหาย

อุตสาหกรรมยาสูบที่เคยสร้างรายได้หลักให้ประเทศไทยและเกษตรกรมานานหลายทศวรรษกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยาสูบทั้งระบบ รวมทั้งวิถีชีวิตของเกษตรกรชาวไร่ยาสูบกว่า 50,000 ครอบครัว ที่เคยมีรายได้อย่างมั่นคง อาจต้องเลิกกิจการและทำให้องค์

ความรู้ในการปลูกยาสูบที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นต้องสูญหายไป

นายสุพจน์ เดชอุบ เกษตรกรชาวไร่ยาสูบ จ.เชียงใหม่ เปิดเผยว่า ได้เข้ามารับช่วงกิจการปลูกยาสูบจากครอบครัวเมื่อช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมยาสูบในประเทศไทย หลังรัฐเพิ่มการจำกัดเก็บภาษียาสูบ ทำให้การยาสูบแห่งประเทศไทยต้องลดโควตาการผลิตลง เกษตรกรชาวไร่ยาสูบโดนลดโควตาการปลูกลงเหลือประมาณ 50% ทำให้เกษตรกรส่วนหนึ่งเลิกการปลูกยาสูบ แต่ตนเห็นว่าการปลูกยาสูบเป็นวิถีชีวิตของครอบครัวที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นมา 3 เจเนอเรชัน รวมถึงมีลูกไร่ที่ต้องดูแลอีกกว่า 30 ครอบครัว จึงเดินหน้าทำต่อแม้ต้นทุนและปัจจัยการผลิตจะมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

“ยาสูบ ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและเกษตรกรชาวไร่มานานหลายรุ่น หลังเปลี่ยนโครงสร้างอุตสาหกรรม ลดโควตาการผลิตทำให้เกษตรกรหลายครัวเรือนเลิกปลูกต่อ เพราะทำแล้วไม่คุ้ม ขณะที่ปัจจัยการผลิตทั้งต้นทุนค่าปุ๋ย ค่าไฟฟ้า และค่าแรง ที่ปรับตัวสูงขึ้นเป็นเท่าตัว แต่ราคารับซื้อผลผลิตไม่ได้ปรับขึ้นมาเป็น 10 ปีแล้ว”

ครอบครัวนายสุพจน์ เป็นเกษตรกรที่ปลูกยาสูบมา 3 รุ่น มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 150 ไร่ หลังการลดโควตาจึงเข้าไปพูดคุยกับเกษตรกรรายย่อยเพื่อให้ปลูกต่ออีกประมาณ 30 ไร่เรือน เพื่อให้มีผลผลิตคุ้มกับต้นทุน ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเกิดปัญหาต่างๆ ที่กระทบกับเศรษฐกิจ ทั้งจากการแพร่ระบาดของโควิดและสงครามรัสเซีย-ยูเครน ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ขณะที่ราคารับซื้อยาสูบเท่าเดิม ทำให้เกษตรกรได้รับผลกระทบ แม้ภาครัฐจะมีการช่วยปัจจัยการผลิตในแต่ละปี แต่ก็ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาที่ตรงจุดในระยะยาว

นายสุพจน์กล่าวว่า ปัจจุบันโครงสร้างอุตสาหกรรมยาสูบในประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้หลักให้กับชุมชนและในประเทศ การเก็บภาษีที่สูงจากการใช้ 2 อัตรา มีผลให้บุหรี่ยุคกฎหมายแพงขึ้นเกือบเท่าตัว คนจึงหันไปหาซื้อบุหรี่ยี่ห้ออื่น ซึ่งมีราคาถูกกว่าและหาได้ง่ายในท้องถิ่นหรือสูบยาเส้นแทน นอกจากนี้ยังมีปัญหาบุหรี่ยุคกฎหมายที่จำหน่ายในตลาดทั่วไป ทำให้อุตสาหกรรมและผู้ปลูกยาสูบได้รับผลกระทบอย่างมาก ในปัจจุบันเราก็ทำได้แค่ประคับประคองวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบให้คงอยู่ต่อไป

“ยิ่งทางภาครัฐจะมีการจำกัดการใช้ส่วนผสมที่จำเป็นต่อการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบเพิ่มเติมอีก คาดว่าเราน่าจะได้รับการกระทบหนักกว่าเดิมอีกหลายเท่า วอนภาครัฐแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อช่วยเหลือชาวไร่ยาสูบในระยะยาว” นายสุพจน์กล่าวเพิ่มเติม

ขณะที่นายบัลลังก์ อุบลศรี เกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ จาก จ.เชียงราย กล่าวเช่นเดียวกันว่า ได้ลาออกจากงานประจำเพื่อมาสานต่ออาชีพปลูกยาสูบจากคุณพ่อที่ทำต่อไม่ไหว ซึ่งการปลูกยาสูบถือเป็นอาชีพที่มั่นคงที่สร้างรายได้ให้ครอบครัวและชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพียงเกษตรกรมีโควตาการปลูกจากโรงงานยาสูบ ธนาคราก็ให้สินเชื่อเพื่อการผลิตได้ทันทีไม่ต้องเอาที่ดินไปค้ำประกันการกู้เงิน เพราะยาสูบเป็นพืชที่มีการรับประกันการซื้อ มีตลาดที่แน่นอนไม่เหมือนพืชชนิดอื่น

อย่างไรก็ตาม หลังการปรับลดโควตาการผลิต ทำให้ชาวไร่ลำบากมากขึ้น ด้วยต้นทุนปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น ทั้งค่าปุ๋ย ค่าแรงขณะที่ขายได้น้อยลงและได้ในราคาเท่าเดิม ทำให้มีรายได้น้อยเพียงพอที่จะดูแลลูกไร่และคนงาน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนี้มานานจากรุ่นสู่รุ่น จึงอยากให้รัฐบาลเข้ามาช่วยดูแล แก้ปัญหาต้นทุนการผลิต ทั้งในเรื่องค่าไฟ ค่าแรง ช่วยลดภาษียาสูบจากอัตราที่สูงตลอดจนบุหรี่ยี่ห้อบนอกระบบ รวมถึงแก้ปัญหาในเชิงโครงสร้างให้อุตสาหกรรมยาสูบในประเทศไทยกลับมาเติบโต ถ้าไม่มีการแก้ปัญหา ชาวไร่ยาสูบอาจต้องเลิกอาชีพและสูญเสียวิถีชีวิตตรงนี้ไป

“การปลูกยาสูบ เป็นองค์ความรู้ที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ที่ต้องใช้ความละเอียดในการดูแลตั้งแต่การเพาะกล้า หว่านกล้า จนถึงการเก็บผลผลิตให้ได้คุณภาพ และมีมาตรฐาน การจะไปปลูกพืชอย่างอื่นทดแทน ก็ไม่สามารถทำได้ง่ายและยังไม่การันตีว่าพืชทดแทนจะทำให้มีรายได้ที่เพียงพอสำหรับครอบครัวและยกระดับชุมชนได้ จึงอยากให้ภาครัฐมองทั้งระบบ ทุกวันนี้บุหรี่ยี่ห้อบน ไฟฟ้าที่ทะลักเข้ามา หากรัฐไปควบคุมจัดเก็บภาษีให้ถูกต้อง และนำเงินนั้นมาจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ จะทำให้พวกเขาอยู่ได้ และสามารถประกอบอาชีพได้ต่อไป” นายบัลลังก์ กล่าวเพิ่มเติม

นายกิตติศักดิ์ ผาทอง ตัวแทนภาคีเครือข่ายชาวไร่ยาสูบ แสดงความเห็น ว่า หากมีการจัดการที่ถูกต้องอุตสาหกรรมยาสูบของไทยยังมีศักยภาพ การปลูกยาสูบสามารถกลับมาเป็นอาชีพที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัวของเกษตรกรชาวไร่ยาสูบอย่างยั่งยืน รวมถึงช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นในพื้นที่ที่ห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทั้งนี้ หากปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องราคาซื้อขายยาสูบที่ไม่สอดคล้องกับต้นทุนที่สูงขึ้น ตลอดจนการแก้ปัญหาโครงสร้างภาษีเพื่อลดปัญหาบุหรี่ยี่ห้อบนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อชาวไร่ยาสูบที่ยังต้องพึ่งพาโควตา รวมถึงทำให้รัฐขาดรายได้ที่ควรได้รับจากบุหรี่ยี่ห้อบนภาษีและจากการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพตลาด

“อยากให้รัฐช่วยแก้ปัญหาที่ชาวไร่ยาสูบกำลังเผชิญ ในขณะที่เดียวกันการวางกฎเกณฑ์ของการควบคุมการผลิตและการบริโภคเป็นเรื่องที่ควรทำอย่างชัดเจน ประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอย่างอินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ ต่างมีการส่งเสริมการปลูกไร่ยาสูบซึ่งจัดเป็นพืชเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับประเทศ อย่าง ฟิลิปปินส์ มีการส่งเสริมการทำอุตสาหกรรมยาสูบอย่างเป็นระบบมูลค่าส่งออกยาสูบของเขาเติบโตกว่า 50% ในช่วงที่ผ่านมา ภาครัฐเองก็สามารถสร้างรายได้จากภาษีจากรธุรกิจยาสูบกว่า 9 หมื่นล้านบาท หรืออย่าง อินโดนีเซีย มีรายได้หลักจากการเก็บภาษีสรรพสามิตจากอุตสาหกรรมยาสูบถึง 90% ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยกำลังฟื้นตัว ผมมองว่าการแก้ปัญหาที่ตรงจุดจะช่วยต่ออายุให้เราทำอาชีพได้ต่อ เป็นการช่วยให้ชุมชนมีงานทำต่อช่วยเหลือจนเจ้าครอบครัวได้ และยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้ดีมากกว่านางบประมาณไปทำอย่างอื่นหรือการให้ยกเลิกการปลูกหรือปลูกพืชอื่นทดแทนไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาใดๆ”